

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pašvaldību saistošie noteikumi - *no izstrādes līdz spēkā stāšanās brīdim*

Finansē
Eiropas Savienība
NextGenerationEU

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kad pašvaldība izdod saistošos noteikumus?

Pašvaldībām ir tiesības izdot saistošos noteikumus divos gadījumos:

- 1) ja tas nepieciešams **pašvaldības autonomo funkciju izpildei** (pašvaldības autonomās funkcijas uzskaitītas Pašvaldību likuma 4.panta pirmajā daļā), tostarp brīvprātīgo iniciatīvu īstenošanai
- 2) ja tas īpaši **paredzēts kādā normatīvajā aktā** (visplašākais uzskaitījums ietverts Pašvaldību likuma 45.pantā, tomēr tas nav izsmeļošs, un deleģējums var būt noteikts arī kādā citā speciālajā normatīvajā aktā)

Izstrādājot saistošos noteikumus par pašvaldības budžetu jāņem vērā likums “Par pašvaldību budžetiem”. Savukārt saistošo noteikumu izstrādi teritorijas plānošanas jomā un to uzraudzības kārtību regulē Teritorijas attīstības plānošanas likums.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Problēma - Risinājums

1. Tiek identificēta pastāvošā **problēma** - ko ir nepieciešams novērst vai ko ir nepieciešams uzlabot esošajā situācijā, kā arī vēlamais **rezultāts** - ko ir paredzēts sasniegt ar izstrādāto regulējumu (tādējādi tiek definēts mērķis)
2. Tiek analizēts, vai likumā vai MK noteikumos ir ietverts **pilnvarojums** izdot saistošos noteikumus vai jautājums jau ir noregulēts ar likumu vai MK noteikumiem
3. Tiek izstrādāti:
 - jauni pašvaldības saistošie noteikumi vai
 - grozījumi spēkā esošos pašvaldības saistošajos noteikumos vai
 - pašvaldības saistošie noteikumi, ar kuriem tiks atzīti par spēku zaudējušiem iepriekš izdoti un spēkā esoši saistošie noteikumi.

Tādus saistošos noteikumus, kuri domes sēdē apstiprināti, bet tā arī nav publicēti un nav stājušies spēkā, atceļ ar domes lēmumu!

Mērķim jābūt identificējamam un atspoguļotam paskaidrojuma rakstā. Mērķis nav tiesību izmantošana (pilnvarojums) pati par sevi, kā arī saistošo noteikumu izdošanu nav pieļaujams pamatot ar Pašvaldību likuma pārejas noteikumu 6.punktā noteikto kārtību.

• VARAM tīmekļvietnē pieejams metodiskais materiāls par pašvaldību saistošo noteikumu izdošanas pilnvarojumu, tai skaitā atbildīgo institūciju.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Secība un termiņi

1. Pašvaldība **izstrādā** saistošo noteikumu un paskaidrojuma raksta projektu
2. Ja saistošo noteikumu izstrādes procesā pašvaldībai ir jautājumi, kas attiecas uz saistošo noteikumu projektā ietveramo regulējumu, pašvaldībai ir tiesības vērsties **pie nozares ministrijas** ar konkrētiem jautājumiem, lūdzot sniegt viedokli.
3. Likumā noteiktajos gadījumos **nosūta sākotnējai izvērtēšanai** attiecīgajā likumā noteiktajai ministrijai (piemēram, Finanšu ministrijai vai Zemkopības ministrijai)
4. Publicē pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē **sabiedrības viedokļa noskaidrošanai**
5. **Precizē** saistošo noteikumu projektu un/vai paskaidrojuma rakstu
6. Domes sēdē **apstiprina** saistošos noteikumus un to paskaidrojuma rakstu
7. **3 darbdienu laikā pēc apstiprināšanas** saistošos noteikumus un to paskaidrojuma rakstu:
 - a) **nosūta izsludināšanai** oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”
vai
 - b) **nosūta atzinuma sniegšanai** VARAM
vai
 - c) **nosūta atzinuma sniegšanai** attiecīgajā likumā noteiktajai (nozares) ministrijai

Nav attiecināma uz saistošo noteikumu projektu par pašvaldības budžetu un šo noteikumu projektu teritorijas plānošanas jomā (skat. Pašvaldību likuma 46.panta ceturto daļu).

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kad saistošie noteikumi un tiem pievienotais paskaidrojuma raksts ir sūtāmi ministrijām

Praksē iespējams identificēt trīs gadījumus, kad **saistošie noteikumi un to paskaidrojuma raksts** vai **saistošo noteikumu un to paskaidrojuma raksta projekts** tiek sūtīti ministrijām.

Saistošos noteikumus un to paskaidrojuma rakstu nosūta ministrijai atzinuma sniegšanai Pašvaldību likuma 47.panta kārtībā, ja to noteic Pašvaldību likums vai cits likums (*piemēram, saskaņā ar Pašvaldību likuma 47.panta otro daļu nosūta VARAM, saskaņā ar Brīvas pakalpojumu sniegšanas likuma 14.panta otro prim daļu un 15.panta sesto daļu nosūta Ekonomikas ministrijai, saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma 8.panta otro un trešo daļu VARAM u.c.*).

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Saistošo noteikumu un to paskaidrojuma raksta projektu nosūta ministrijai, ja to noteic speciālais likums vai Ministru kabineta noteikumi un to veic **pirms saistošo noteikumu un paskaidrojuma raksta izskatīšanas domes sēdē** (*piemēram, saskaņā ar Komercedarbības atbalsta kontroles likuma 9.panta otro daļu nosūta Zemkopības ministrijai, saskaņā ar Komercedarbības atbalsta kontroles likuma 10.panta pirmo daļu nosūta Finanšu ministrijai, saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 22.decembra noteikumu Nr.799 «Licencētās makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību kārtība» 10. punktu nosūta Zemkopības ministrijai (un citām šai punktā minētajām institūcijām) u.c.)*

vai arī

saistošo noteikumu un to paskaidrojuma raksta projektu nosūta ministrijai saskaņā ar Pašvaldību likuma 47.panta trešo daļu pēc pašvaldības iniciatīvas, proti, pašvaldība izmanto tai noteiktās tiesības lūgt nozares ministrijas* viedokli par kādu saistošo noteikumu punktu vai punktiem pirms to nosūtīšanas VARAM šā panta otrajā daļā noteiktajā kārtībā. Šādā gadījumā pašvaldība kopā ar saistošajiem noteikumiem nosūta VARAM arī nozares ministrijas sniegto viedokli.

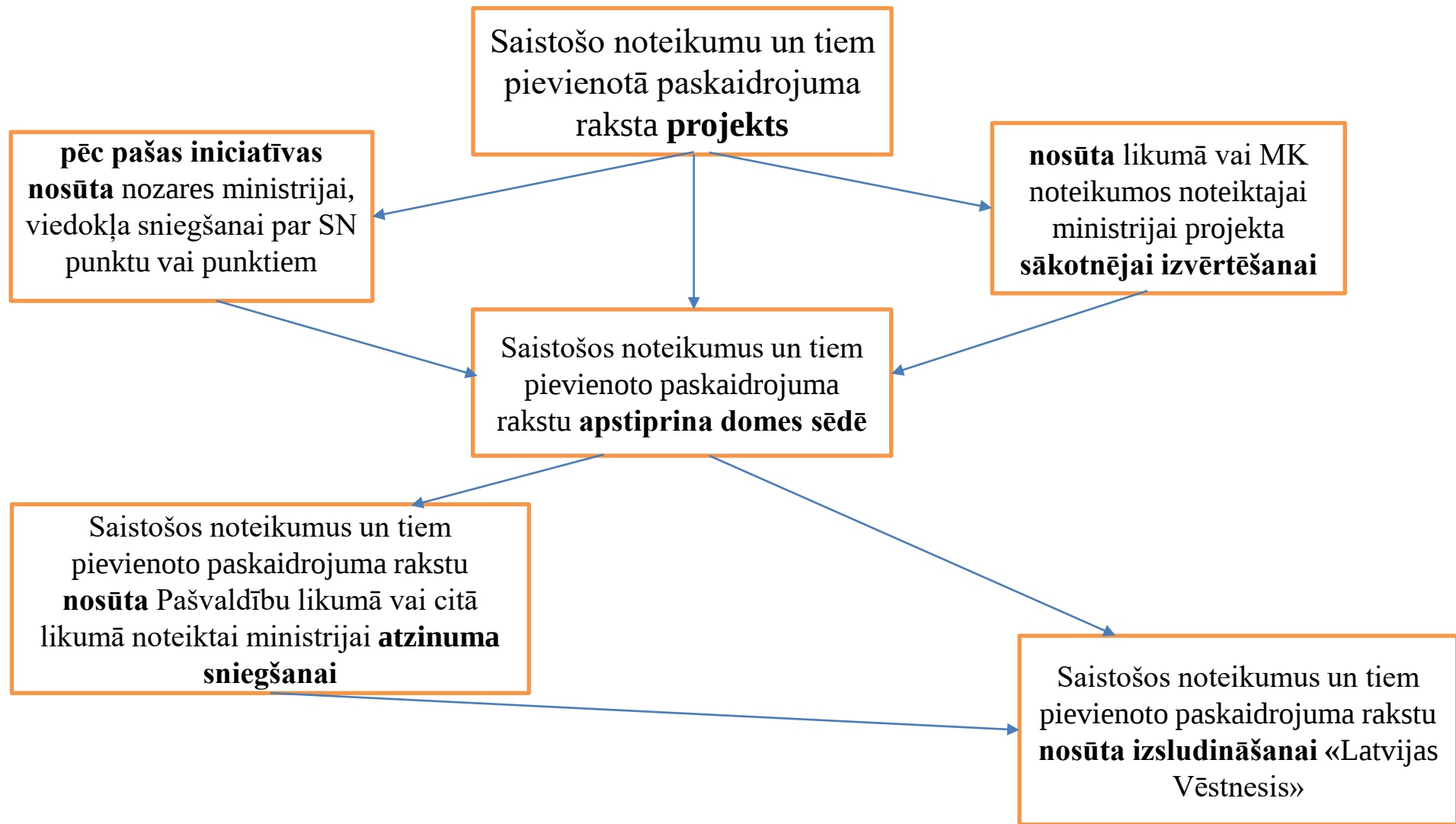
.

Saistošo noteikumu un tiem pievienotā paskaidrojuma raksta projekta nosūtīšana likumā vai Ministru kabineta noteikumos noteiktajai ministrijai īstenojama pirms tos izskata domes komiteja, kura sniedz par tiem atzinumu

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Iepriekšminētā kārtība shematiski:

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kādi pašvaldības saistošie noteikumi ir sūtāmi VARAM?

Ar Pašvaldību likuma spēkā stāšanos ir sarucis to saistošo noteikumu loks, kuri ir nosūtāmi atzinuma sniegšanai VARAM!

Domes sēdē apstiprinātus saistošos noteikumus un to paskaidrojuma rakstu dome **3 darbdienu laikā** nosūta **atzinuma sniegšanai VARAM, ja:**

- par saistošo noteikumu pārkāpšanu tiek paredzēta administratīvā atbildība (Pašvaldību likuma 45.pants)
- saistošie noteikumi ir par sociālās drošības un bērnu tiesību aizsardzības jautājumiem
- saistošie noteikumi ir par pašvaldības nodevu un nodokļu likmēm

Domes sēdē apstiprinātus saistošos noteikumus un to paskaidrojuma rakstu dome **3 darbdienu laikā** nosūta **zināšanai VARAM, ja** tie ir:

- saistošie noteikumi par pašvaldības budžetu
- pašvaldības nolikums

Šīs prezentācijas ietvaros VARAM ir norādīta kā pašvaldību pārraudzības institūcija, lai gan atsevišķos gadījumos VARAM sniedz atzinumus arī kā nozares ministrija (piemēram, atkritumu apsaimniekošanas jomā).

- Tiesības sniegt atzinumu noteiktas arī Pašvaldību likuma 65.pantā!

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

VARAM kompetence saistošo noteikumu un tiem pievienotā paskaidrojuma raksta izvērtēšanā

Kad pašvaldības saistošie noteikumi ir nosūtīti atzinuma sniegšanai VARAM vai attiecīgajai ministrijai, ministrija **1 mēneša laikā no saistošo noteikumu saņemšanas dienas:**

- izvērtē saistošo noteikumu tiesiskumu un
- nosūta pašvaldībai attiecīgu atzinumu.

Saņemot pašvaldības saistošos noteikumus un to paskaidrojuma rakstu, **VARAM** izvērtē nepieciešamību noskaidrot nozares ministrijas viedokli:

- ja ir nepieciešams nozares ministrijas viedoklis, VARAM nosūta saistošos noteikumus un to paskaidrojuma rakstu attiecīgajai ministrijai, kura savu atzinumu sniedz **2 nedēļu laikā**, un gatavo atzinumu, ņemot vērā nozares ministrijas viedokli;
- ja nozares ministrijas viedoklis nav nepieciešams, **gatavo atzinumu:**
 - *pozitīvu atzinumu*, pieņemot saistošos noteikumus zināšanai, vienlaikus, iespējams, izsakot priekšlikumus
 - *negatīvu atzinumu*, izsakot iebildumus, proti, norādot uz saistošo noteikumu normām, kuras ir pretiesiskas

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

VARAM atzinums saņemts – ko tālāk?

- ***ja VARAM atzinums ir pozitīvs*** (proti, tajā nav izteikti iebildumi), dome pēc tā saņemšanas **3 darbdienu laikā** nosūta saistošos noteikumus un to paskaidrojuma rakstu izsludināšanai oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”
- ***ja VARAM atzinums ir negatīvs*** (proti, tajā ir pamatots saistošo noteikumu vai to atsevišķu normu pretiesiskums), dome:
 - ***piekrīt VARAM atzinumā norādītajam*** un precizē saistošos noteikumus un paskaidrojuma rakstu atbilstoši atzinumam (**likumā nav noteikts konkrēts termiņš!**) un pēc to apstiprināšanas domes sēdē **3 darbdienu laikā** atkārtoti nosūta tos ministrijai atzinuma sniegšanai
 - ***nepiekrīt VARAM atzinumam pilnībā vai kādā tā daļā*** un:
 - **2 mēnešu laikā** pēc atzinuma saņemšanas pieņem lēmumu, kurā sniedz pamatojumu (proti, skaidrojumu, kādēļ nepiekrīt VARAM atzinumam)
 - un
 - **3 darbdienu laikā** pēc lēmuma parakstīšanas nosūta saistošos noteikumus un to paskaidrojuma rakstu:
 - ministrijai, kas sniegusi atzinumu (pievienojot arī domes lēmumu),
 - VARAM (pievienojot arī domes lēmumu) un
 - izsludināšanai oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”
- ***Ja pašvaldībai likumā noteiktajā termiņā atzinums nav nosūtīts***, dome rīkojas tāpat kā pozitīva atzinuma gadījumā
- ***Pašvaldību likuma 65.panta kārtība, gadījumā, ja atzinums saņemts, pamatojoties uz šo pantu.***

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Svarīgi atcerēties par termiņiem!

! Ja dome piekrīt VARAM atzinumā norādītajam, dome ir tiesīga precizēt saistošos noteikumus un paskaidrojuma rakstu atbilstoši atzinumam – **termiņš nav noteikts!**

savukārt

! Ja dome pilnībā vai kādā tā daļā nepiekrīt VARAM atzinumam, domei 2 mēnešu laikā ir jāpieņem lēmums, kurā sniedz pamatojumu, pretējā gadījumā pašvaldība attiecīgos saistošos noteikumus nav tiesīga publicēt!

*Ja dome nepiekrīt VARAM atzinumam pilnībā vai kādā tā daļā, bet nav pieņēmusi lēmumu 2 mēnešu laikā no atzinuma sniegšanas dienas, tad saistošie noteikumi vairs nedrīkst tikt publicēti un lēmumam, kurš pieņemts pēc termiņa, nav nozīmes – VARAM nesniegs atzinumu. **Saistošie noteikumi ir jā sagatavo no jauna, ievērojot Pašvaldību likuma 46. un 47.panta kārtību!***

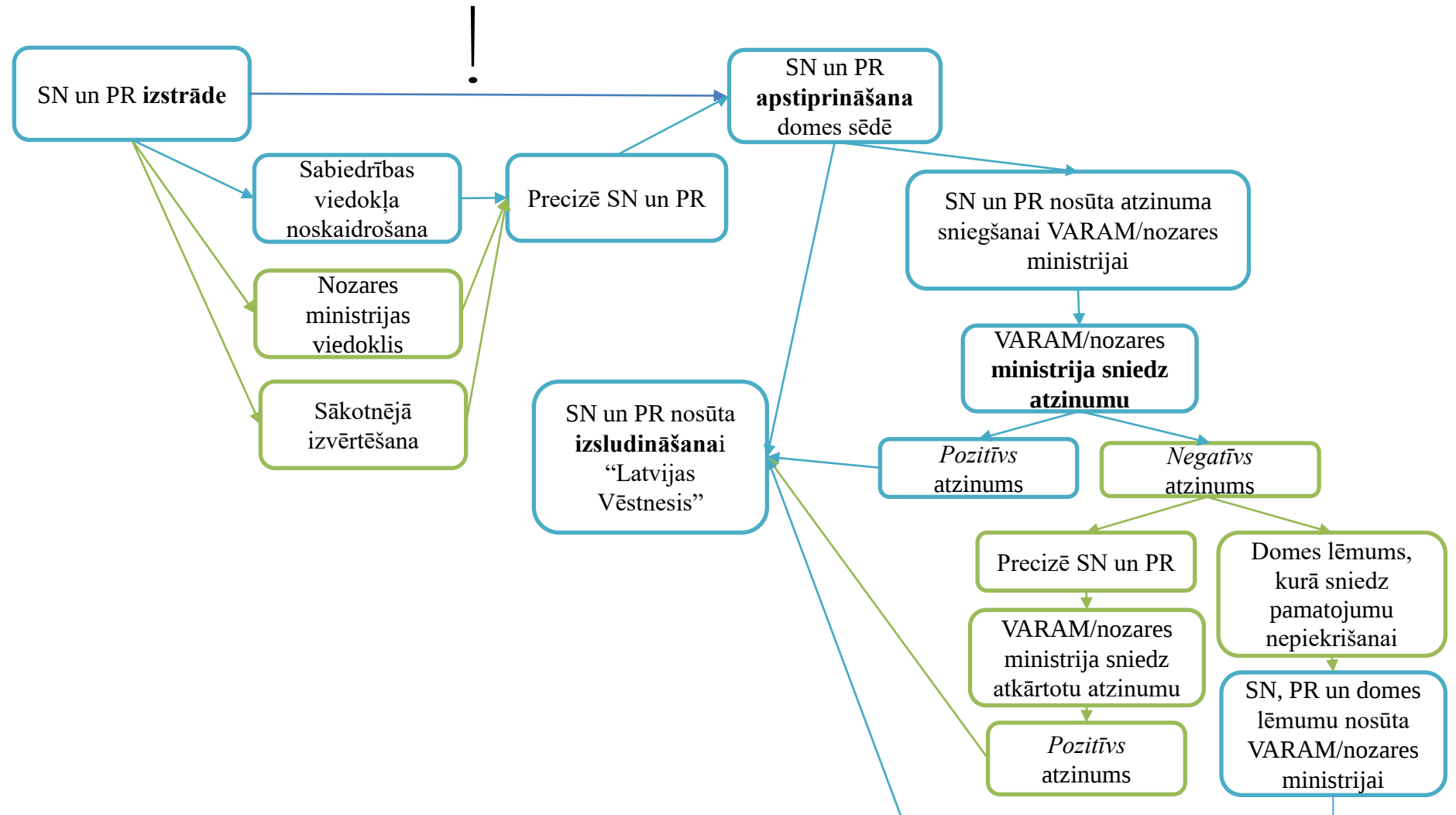
Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Un citiem termiņiem!

- ❖ Saistošie noteikumi, kuri atbilstoši likuma “Par nekustamā īpašuma nodokli” normām publicējami *līdz pirmstaksācijas gada 1.novembrim*:
 - par NĪN likmēm (3.panta pirmā daļa)
 - par paaugstinātām NĪN likmēm (1.panta otrā *prim* daļa, 3.panta 1.⁴ daļa un 3.panta 1.⁶ daļa)
 - par NĪN maksāšanas kārtību par daudzdzīvokļu dzīvojamo māju (tās daļu), kas ierakstīta zemesgrāmatā uz pašvaldības vārda, un pašvaldībai piederošo vai piekritīgo zemi, uz kuras šī māja atrodas (2.panta astotā *prim* daļa)
- ❖ Atbilstoši Pašvaldību likuma pārejas noteikumu 6.punktam dome izvērtē uz likuma “Par pašvaldībām” normu pamata izdoto saistošo noteikumu atbilstību Pašvaldību likumam un izdod jaunus saistošos noteikumus atbilstoši Pašvaldību likumā ietvertajam pilnvarojumam. Līdz jaunu saistošo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet *ne ilgāk kā līdz 2024.gada 30.jūnijam* piemērojami uz likuma “Par pašvaldībām” normu pamata izdotie saistošie noteikumi, ciktāl tie nav pretrunā ar Pašvaldību likumu.
- ❖ Lai no 2025.gada varētu sākt īstenot līdzdalības budžetu, *līdz 2025.gada 1.janvārim* ir jāstājas spēkā attiecīgiem saistošiem noteikumiem – līdzdalības budžeta nolikumam (Pašvaldību likuma pārejas noteikumu 7.punkts kopsakarā ar 61.pantu)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

! Pienākums publicēt saistošos pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē sabiedrības viedokļa noskaidrošanai nav attiecināms uz saistošo noteikumu projektu par pašvaldības budžetu un saistošo noteikumu projektu teritorijas plānošanas jomā (Pašvaldību likuma 46.panta ceturtā daļa).

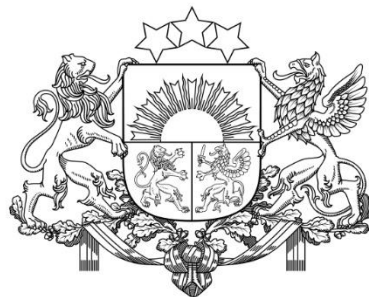
Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Saistošo noteikumu spēkā stāšanās

Kad pašvaldības saistošie noteikumi un to paskaidrojuma raksts ir nosūtīti un publicēti oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”, tie ir izsludināti un **nākamajā dienā pēc to izsludināšanas saistošie noteikumi stājas spēkā** (ja šajos noteikumos nav noteikts cits to spēkā stāšanās termiņš).

Pašvaldība, nodrošinot atbilstību oficiālajai publikācijai, izsludinātos saistošos noteikumus *var* publicēt arī:

- pašvaldības informatīvajā izdevumā (vienlaikus, norādot atsauci uz oficiālo publikāciju - laidiena datumu un numuru vai oficiālās publikācijas numuru)
- oficiālajā tīmekļvietnē (norādot atsauci arī uz oficiālo publikāciju - laidiena datumu un numuru vai oficiālās publikācijas numuru, kā arī pievienojot saiti uz konkrēto oficiālo publikāciju)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Paldies par uzmanību!

Sabīna Liepa, 67026934, sabina.liepa@varam.gov.lv

Elīna Janova, 67026927, elina.janova@varam.gov.lv

[Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija](#)

Seminārs “Sabiedrības līdzdalība pašvaldību normatīvo aktu izstrādē, attīstības plānošanā un īstenošanā” īstenots Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 5.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Vietējās teritorijas integrētās sociālās, ekonomiskās un vides attīstības un kultūras mantojuma, tūrisma un drošības veicināšana pilsētu funkcionālajās teritorijās" 5.1.1.2. pasākuma projekta Nr. 5.1.1.2/1/23/I/001 "Pašvaldību un plānošanas reģionu kapacitātes uzlabošana" ietvaros